

«Αθηνά»
Ευρωπαϊκό Κέντρο Ελέγχου Όπλων
www.armscontrol.info

<http://www.armscontrol.info>, Τηλ: 2105226884, 6944165341, FAX: 2105226884, 2310904794

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Παρασκευή, 28 Απριλίου 2006

Θέμα¹: Η Διεθνής Επιτροπή Ατομικής Ενέργειας ως παγκόσμιος πυρηνικός χωροφύλακας και εισαγγελέας

Η Διεθνής Επιτροπή Ατομικής Ενέργειας (ΔΕΑΕ) αποτελεί ταυτόχρονα ένα παγκόσμιο πυρηνικό χωροφύλακα και ένα πυρηνικό εισαγγελέα. Υπήρξε ο «δημόσιος πυρηνικός κατήγορος» του Ιράκ και υπάρχει σοβαρό ενδεχόμενο να εκδώσει πορίσματα που θα νομιμοποιήσουν μια γενικευμένη επίθεση μιας διεθνούς συμμαχίας εναντίον του Ιράν. Κατά συνέπεια απαιτείται μια αποσαφήνιση του ρόλου της ΔΕΑΕ καθώς και του βαθμού της αξιοπιστίας της.

Η ίδρυσή² της ΔΕΑΕ οφείλεται στην απεγνωσμένη προσπάθεια των ΗΠΑ να μην επιτρέψουν στους Σοβιετικούς να κατασκευάσουν την βόμβα υδρογόνου. Ειδικότερα το Νοέμβριο του 1952 οι ΗΠΑ δοκίμασαν την ισχυρότερη μέχρι τότε βόμβα υδρογόνου (Ivy Mike, θερμοπυρηνική βόμβα) ισχύος δέκα μεγατόνων (περίπου 700 φορές ισχυρότερη από τη βόμβα σχάσης της Χιροσίμα). Οι Σοβιετικοί δεν διέθεταν ακόμη την τεχνογνωσία κατασκευής θερμοπυρηνικής βόμβας αν και έκαναν απεγνωσμένες προσπάθειες να την αποκτήσουν. Μετά την ακόμη ισχυρότερη θερμοπυρηνική έκρηξη-δοκιμή των ΗΠΑ (Castle Bravo, 1954) η οποία απέδωσε ισχύ δεκαπέντε μεγατόνων (χίλιες φορές ισχυρότερη της βόμβας σχάσης της Χιροσίμα) οι Σοβιετικοί ενέτειναν τις προσπάθειες τους και με τη βοήθεια του Αντρέι Ζαχάρωφ κατάφεραν να σχεδιάσουν και να δοκιμάσουν το 1955 την πρώτη τους πραγματική βόμβα υδρογόνου στο Σεμιπαλατίνσκ (κωδικός δοκιμής 24/RDS-37) ισχύος ενάμιση μεγατόνου (εκατό φορές ισχυρότερη της βόμβας σχάσης της Χιροσίμα).

Η μικρή αυτή ιστορική αναφορά είναι απαραίτητη ώστε να διαφανούν τα πραγματικά περιστατικά και κίνητρα που οδήγησαν τον Αμερικανό πρόεδρο Αϊζενχάουερ να προτείνει (Δεκέμβριος 1953, αμέσως μετά την κατασκευή αμερικανικής βόμβας υδρογόνου και πριν την κατασκευή της αντίστοιχης σοβιετικής) στον ΟΗΕ την ίδρυση ενός φορέα ελέγχου της πυρηνικής τεχνολογίας και τεχνογνωσίας.

---

¹ Η παρούσα ανάλυση βρίσκεται στην ιστοσελίδα της «Αθηνάς» (www.armscontrol.info) και μπορεί να αντιγραφεί ελεύθερα με την προϋπόθεση να γίνει σαφής αναφορά στην πηγή των πληροφοριών αυτών. Για περισσότερες λεπτομέρειες και (ad hoc) ποσοτικούς υπολογισμούς το Κέντρο Ελέγχου Όπλων ως μη κερδοσκοπικό κοινωφελές επιστημονικό κέντρο παρέχει δωρεάν πληροφορίες σε όλους τους φορείς που ενδιαφέρονται.

Τελικά, μετά από διάφορες φάσεις και μεταλλάξεις, η ΔΕΑΕ διαμορφώθηκε κυρίως από τις τρεις πρώτες πυρηνικές δυνάμεις που διέθεταν την πανίσχυρη βόμβα υδρογόνου (ΗΠΑ, ΕΣΣΔ, Ενωμένο Βασίλειο) με κύριο σκοπό να μην επιτραπεί η διασπορά της οπλικής πυρηνικής τεχνογνωσίας και τεχνολογίας σε άλλες χώρες πλην των τριών ιδρυτικών μελών. Φυσικά αυτό δεν κατέστη δυνατό και έτσι σύντομα κατασκεύασαν πυρηνικά όπλα η Γαλλία, η Κίνα και σχετικά πρόσφατα το Ισραήλ, η Ινδία και το Πακιστάν.

Η ΔΕΑΕ αν και ιδρύθηκε αρχικά ως ένας ανεξάρτητος οργανισμός από τα τρία μέλη που προαναφέρθηκαν σήμερα αναγνωρίζεται από ένα πλήθος κρατών de facto και de jure ως ο επίσημος διεθνής φορέας πυρηνικής ασφάλειας. Ένας από τους βασικότερους σκοπούς της είναι να εντοπίζει και να καταγγέλλει οποιαδήποτε παραβίαση της «Συνθήκης μη Διασποράς των Πυρηνικών Όπλων» (NPT, 1968) η οποία προσπάθησε να παγώσει τη λέσχη των πυρηνικών δυνάμεων στα πρώτα δεδηλωμένα της μέλη (ΗΠΑ, ΕΣΣΔ, Ενωμένο Βασίλειο, Γαλλία, Κίνα). Για τον σκοπό αυτό διαθέτει ένα προσωπικό που υπερβαίνει τους δύο χιλιάδες υπαλλήλους ενώ εκπαιδεύει συνεχώς πυρηνικούς επιθεωρητές στη έδρα της στη Βιέννη.

Η ΔΕΑΕ διευθύνεται από ένα Διοικητικό Συμβούλιο ενώ το εκτελεστικό της όργανο είναι ο Γενικός Διευθυντής του (παλαιότερα ο κ.Χανς Μπλίξ και σήμερα ο κ.Ελ Μπαραντέϊ). Το Διοικητικό Συμβούλιο αναθέτει στο Γενικό Διευθυντή την εκπόνηση μελετών και διεξαγωγή επιθεωρήσεων (πχ σε πυρηνικές εγκαταστάσεις και εργοστάσια) τα αποτελέσματα των οποίων αναλύονται προκειμένου να εκδοθεί κάποιο πόρισμα-απόφαση. Οι επιθεωρήσεις και οι έλεγχοι της ΔΕΑΕ γίνονται είτε αυτεπάγγελα, βάσει παγίων διεθνών συνθηκών, είτε κατόπιν αιτήματος του Συμβουλίου Ασφαλείας. Τα πορίσματα-αποφάσεις της ΔΕΑΕ που δημοσιεύονται ή κατατίθενται στο Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ ενοχοποιούν μια χώρα και ενεργοποιούν τις διαδικασίες επιβολής κυρώσεων από το Συμβούλιο Ασφαλείας.

Είναι λοιπόν προφανές ότι οι χαρακτηρισμοί παγκόσμιος πυρηνικός χωροφύλακας-εισαγγελέας είναι ακριβείς και ρεαλιστικοί.

Όμως, αν ανατρέξουμε στην ιστορία της επιστήμης θα δούμε ότι κανένας γνωμοδοτικός επιστημονικός φορέας δεν απέκτησε de jure το αλάθητο. Κατά συνέπεια θα πρέπει να γίνει κατανοητό ότι η ΔΕΑΕ ως δημόσιος πυρηνικός κατήγορος πρέπει και αυτή να αξιολογηθεί από άλλους αντίστοιχους ανεξάρτητους φορείς.

Το Ευρωπαϊκό Κέντρο Ελέγχου Όπλων «Αθηνά» και το Εργαστήριο Πυρηνικής-Ατομικής Φυσικής της Στρατιωτικής Σχολής Ευελπίδων έχουν την τεχνογνωσία να αξιολογήσουν τα προγράμματα κατασκευής όπλων μαζικής καταστροφής (ΑΡΒΧΠ) των επίτοκων χωρών και να ενημερώσουν την στρατιωτική και πολιτική ηγεσία καθώς και τον Ελληνικό λαό για τους σχετικούς κινδύνους. Ήδη στη Στρατιωτική Σχολή Ευελπίδων μετά από έγκριση του Γενικού Επιτελείου Στρατού οι τελειόφοιτοι Ευέλπιδες διδάσκονται τον έλεγχο και την αντιμετώπιση των όπλων αυτών.

Η ιστοσελίδα της «Αθηνάς» (www.armscontrol.info) θα δημοσιεύει συχνά δελτία τύπου προκειμένου να ενημερώνεται ο Ελληνικός λαός έγκαιρα και έγκυρα χωρίς να βασίζεται αποκλειστικά σε αλλοδαπούς φορείς ελέγχου όπλων που όπως είδαμε στο πρόσφατο πόλεμο στο Ιράκ ίσως τελικά παραπληροφόρησαν όχι μόνο την κοινή γνώμη αλλά ακόμη και αυτούς που πήραν την απόφαση για επίθεση.

Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΟΠΛΩΝ

Δρ. Θεόδωρος Ε. Λιόλιος

*Διευθυντής του Εργαστηρίου Πυρηνικής-Ατομικής Φυσικής
της Στρατιωτικής Σχολής Ευελπίδων*